

**Az alapvető jogok biztosának
és a jövő nemzedékek érdekeinek védelmét ellátó helyettesének
Közös jelentése
az AJB-1575/2015. számú ügyben**

Előadó: dr. Garaguly István

Az eljárás megindulása

A panaszosnak a Siófok-Sóstón lévő üdülőingatlana után Siófok Város Önkormányzata Képviselő-testületének a települési hulladékról és a hozzá kapcsolódó közszolgáltatásról szóló 6/2013. (III. 4.) rendelete (a továbbiakban: Ör.) alapján teljes évre kell a közszolgáltatási díjat megfizetne, holott az ingatlant csak a nyári hónapokban használja.

A Közszolgáltató¹ az Ör. alapján az egész éves ingatlanhasználatot vélelmezi, ezért a panaszos beadványa szerint az üdültulajdonosok egyetlen lehetősége a szüneteltetés kérése, azonban az 50/2013. (XII. 23.) rendelettel és a 3/2014. (II. 07.) rendelettel módosított Ör. ehhez olyan feltételeket állapít meg, amelyek aránytalan terhet hárítanak az ingatlanhasználókra, valamint a „díjkedvezményt” könnyen megvonhatóvá is teszik.

Panaszos korábban fordult a Somogy Megyei Kormányhivatalhoz, valamint a Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatósághoz is. A panasz alapján a jogállamiság elvéből fakadó jogbiztonság követelményével összefüggő visszásság gyanúja miatt az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény (továbbiakban: Ajbt.) 20. § (1) bekezdése alapján a biztos vizsgálatot indított.

Az érintett alkotmányos jogok

- A jogállamiság elvéből fakadó jogbiztonság követelménye: „Magyarország független, demokratikus jogállam.” „Jogsabály nem lehet ellentétes az Alaptörvénnyel.” [Alaptörvény B) cikk (1) bekezdés; T) cikk (3) bekezdés] „Az önkormányzati rendelet más jogszabállyal nem lehet ellentétes. [32. cikk (3) bek.]
- Egészséges környezethez való jog „Magyarország elismeri és érvényesíti mindenki jogát az egészséges környezethez.” [XXI. cikk (1) bekezdés]

Alkalmazott jogszabályok

- Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (Möt.)
- A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény (Kvt.)
- A hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény (Htv.)
- A jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény (Jat.)

A megállapított tényállás

Az alapvető jogok biztosa a panasszal érintett Ör.-t már vizsgálta egy korábbi panasz alapján, a vizsgálat eredményeként 2014. február 21-én AJB-2688/2013. számon jelentést adott ki. A vizsgálat alapjául szolgáló korábbi panasz lényege az volt, hogy az üdülőingatlanok esetén az Ör. akkori szabályozása alapján az ingatlanhasználók nem kérhették a közszolgáltatás szüneteltetését, az Ör. e jogot csak a lakóingatlanok ingatlanhasználói számára biztosította, s az üdülőingatlan tulajdonosokat abból egyoldalúan kizárta. A panaszos által jelen ügyben megfogalmazottak szerint az Ör. korábbi szabályozása az üdülőingatlanok vonatkozásában nem tartalmazza a használat időleges jellegéhez igazodó sajátos szabályokat, ezért az üdülőingatlanok ingatlanhasználóinak egész évre kell igénybe venniük a közszolgáltatást és fizetniük a közszolgáltatási díjat.

¹ 2014. január 1-jéig az AVE Zöldfok Zrt., ezt követően a Siókom Nonprofit Kft.

A szüneteltetés kéréséhez a panasz szerint az Ör. Módr. előtti szabályozása olyan feltételeket állapított meg, amely alapján a közszolgáltatás szüneteltetésének kérelmezése aránytalan nehézségekbe ütközött, illetve lehetetlen volt.

A korábbi jelentés megállapításai és a biztos jogalkotási javaslata alapján Siófok Város Önkormányzata Képviselő-testülete az Ör.-t módosította a 13/2014. (V. 28.) önkormányzati rendelettel (Módr.), amely a megállapított visszasságokat orvosolta, így az üdülőingatlanok ingatlanhasználóinak a módosított szabályozás alapján lehetőségük van kérelmezni a közszolgáltatás szüneteltetését, ha ingatlanuk használaton kívül van.

Jelen ügyben ezért azt a kérdést vizsgáljuk, hogy az Ör. az üdülőingatlanokra vonatkozó sajátos szabályokat a jogszabályoknak megfelelően tartalmazza-e.

A hatályos Ör. a panasz alapján vizsgálandó kérdéssel kapcsolatosan az alábbi rendelkezéseket tartalmazza:

Az Ör. 3. § 3. pontja szerint a rendelet alkalmazásában: Használati szezon: április 1-jétől október 31-éig tart.

Az Ör. „Üdülőingatlanra vonatkozó különleges szabályok” című fejezetben a 8. § (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy „Az üdülőingatlan használója használati szezonon kívül is köteles a köztisztaságról szóló önkormányzati rendeletben szabályozott ingatlan tisztántartási és karbantartási kötelezettségének eleget tenni. Az üdülőingatlan használójának a közszolgáltató által rendszeresített zsákban kihelyezett hulladékát a közszolgáltató köteles elszállítani”

Az Ör. 10. § (1) bekezdése szerint a települési hulladék egyes újrahasznosítható összetevőinek – papír, műanyag, üveg, fém, zöldhulladék – elkülönített gyűjtése gyűjtőhelyen, illetve a közszolgáltató által szervezett házhoz menő elkülönített gyűjtéssel történik. A kijelölt gyűjtőhelyeket a rendelet 3. számú melléklete tartalmazza.

Ugyanezen szakasz (2) bekezdése úgy rendelkezik, hogy „Az elkülönített gyűjtésben résztvevő magánszemélyek az (1) bekezdésben meghatározott elkülönített gyűjtésre létesített gyűjtőhelyek vagy az elkülönítetten gyűjtött hulladék begyűjtésére szervezett járat igénybe vételéért külön díjat nem kötelesek fizetni, azonban ez a körülmény nem mentesíti őket az egyébként is esedékes rendszeres közszolgáltatási díj megfizetése alól.”

Az Ör. 2. számú melléklete a vegyes, illetve az elkülönítetten gyűjtött hulladék elszállításának gyakoriságáról rendelkezik, a következők szerint:

„A közszolgáltatás igénybevételére kötelezettek esetében a települési hulladék elszállításának gyakorisága

1. A közszolgáltatás igénybevételére kötelezettek esetében a települési hulladék elszállítására:

a) heti egy alkalommal

– a lakóegységek esetében, szeptember 1. – május 31. közötti időszakban,

– az üdülőegységek esetében, április 1. – május 31. és szeptember 1. – október 31. közötti időszakban,

b) heti két alkalommal

– lakóegységek esetében, június 1. – augusztus 31. közötti időszakban,

– üdülőegységek esetében, június 1. – augusztus 31. közötti időszakban, kerül sor.

2. A közszolgáltatás igénybe vételére kötelezettek esetében az elkülönítetten gyűjtött hulladék (szelektív) elszállítására:

a) házhoz menő zsákos szelektív hulladék

– lakóegységek és üdülő egységek esetében szezonon kívül (január 1. és május 31. illetve szeptember 1. és december 31. között) kéthetente

– lakóegységek és üdülő egységek esetében szezonban (június 1. és augusztus 31. között) hetente kerül sor.”

A vizsgálat megállapításai

I. A hatáskör tekintetében

Az alapvető jogok biztosának feladat- és hatáskörét, valamint az ennek ellátásához szükséges vizsgálati jogosultságokat az Ajbt. határozza meg.

Az Ajbt. 18. § (1) bekezdése szerint az alapvető jogok biztosához bárki fordulhat, ha megítélése szerint közigazgatási szerv, helyi önkormányzat, (...) vagy közszolgáltatást végző szerv tevékenysége vagy mulasztása a beadványt tevő személy alapvető jogát sérti vagy annak közvetlen veszélyével jár feltéve, hogy a rendelkezésre álló közigazgatási jogorvoslati lehetőségeket – ide nem értve a közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálatát – már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.

Az Ajbt. 20. § (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az alapvető jogok biztosa a hozzá benyújtott beadvány alapján – a (2) és (3) bekezdésben foglalt kivétellel – vizsgálatot folytat, és az e törvényben meghatározott intézkedést alkalmazza.

Megállapítottuk, hogy a helyi önkormányzat és a Közszolgáltató az Ajbt. 18. § (1) bekezdése alapján hatóságnak minősül, valamint panaszos a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette, az Ör. szabályozásával kapcsolatosan pedig egyéb jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.

II. Az alapjogok tekintetében

Az alapvető jogok biztosa egy adott társadalmi probléma mögött álló összefüggésrendszer feltárása során autonóm, objektív és neutrális módon, kizárólag alapjogi érvek felsorakoztatásával és összevetésével tesz eleget mandátumának. Az ombudsmani intézmény megalakulása óta az állampolgári jogok országgyűlési biztosa következetesen, zsinórmértékként támaszkodott az Alkotmánybíróság alapvető jogállami garanciákkal és az alapjogok tartalmával kapcsolatos elvi megállapításaira, valamint – az ombudsmani jogvédelem speciális vonásainak megfelelően – alkalmazta az alapjog-korlátozás alkotmányosságát megítélni hivatott egyes alapjogi tesztek.

Követve a fenti gyakorlatot, amíg az Alkotmánybíróság eltérő álláspontot nem fogalmaz meg, *eljárásunk során irányadónak tekintjük a testület eddigi megállapításait.* Az Alkotmánybíróság is – a 22/2012. (V. 11.) AB határozatában – arra mutatott rá, hogy „az előző Alkotmány és az Alaptörvény egyes rendelkezései tartalmi egyezősége esetén éppen nem a korábbi alkotmánybírósági döntésben megjelenő jogelvek átvételét, hanem azok figyelmen kívül hagyását kell indokolni”.

1. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése alapján Magyarország független, *demokratikus jogállam*. Az Alkotmánybíróság már működése első éveiben elvi élel megállapította, hogy a jogállam nélkülözhetetlen eleme a *jogbiztonság*. A jogbiztonság az állam – és elsősorban a jogalkotó – kötelességévé teszi annak biztosítását, hogy a jog egésze, egyes részterületei és az egyes jogszabályok is világosak, egyértelműek, működésüket tekintve kiszámíthatóak és előreláthatóak legyenek a norma címzettjei számára.² Az irányadó alkotmánybírósági tézis szerint a jogállamiság elvéből adódó alapvető követelmény, hogy a közhatalommal rendelkező szervek a *jog által megállapított működési rendben*, a jog által a polgárok számára megismerhető és kiszámítható módon szabályozott korlátok között fejtik ki tevékenységüket.³

Az Alkotmánybíróság több határozatában is megállapította, hogy az állam csak akkor nyúlhat az alapjog korlátozásának eszközéhez, ha másik alapvető jog és szabadság védelme vagy érvényesülése, illetve egyéb alkotmányos érték védelme más módon nem érhető el.⁴

² Lásd: 9/1992. (I. 30.) AB határozat, ABH 1992, 59, 65.

³ Ld. 56/1991. (XI. 8.) AB határozat, ABH 1991, 454., 456.

⁴ 30/1992. (V. 26.) AB határozat, ABH 1992, 167, 178.

Az Alkotmánybíróság azt is vizsgálta, hogy a korlátozás valóban képes-e szolgálni a legitim jogalkotói célt. A cél és az eszköz közötti összefüggés fennállása elengedhetetlen ahhoz, hogy a jogszabály ne legyen önkényes, hiszen az önkényesség biztosan sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamisághoz fűződő jogbiztonság tételét.

Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint tehát az alapjog-korlátozás alkotmányosságának feltétele, hogy *a szükségesség, alkalmasság és arányosság követelménye együttesen fennálljon.*

Az alapvető jog korlátozása csak ultima ratio, végső eszköz a jogalkotó kezében céljai eléréséhez: „Egy alapvető jog korlátozásának alkotmányosságához azonban nem elég, hogy egy másik alapvető jog és szabadság érvényesítése és védelme érdekében történik. Az állam csak akkor nyúlhat az alapvető jog korlátozásának végső eszközéhez, ha a másik jog védelme vagy érvényesülése semmilyen más módon nem érhető el, és a korlátozás csak olyan mértékű lehet, amennyi ehhez feltétlenül szükséges.”⁵

Az alapvető jogok korlátozásának alkotmányosságát az alkotmánybírósági és – ennek nyomán – az ombudsmani gyakorlat is az ún. *szükségességi-arányossági teszt* alkalmazásával ítéli meg. Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint⁶ az állam (ide értve az önkormányzatot is) akkor nyúlhat az alapjog korlátozásának eszközéhez, ha *másik alapvető jog vagy szabadság védelme* vagy *érvényesülése*, illetve *egyéb alkotmányos érték védelme* más módon nem érhető el. Az alapjog korlátozásának alkotmányosságához tehát önmagában nem elegendő, hogy az másik alapjog vagy valamely alkotmányos érték érvényesülése vagy védelme érdekében történik, hanem a korlátozásnak meg kell felelnie az arányosság követelményének, szükséges, hogy az elérni kívánt cél fontossága és az ennek érdekében okozott alapjogsérelem súlya megfelelő arányban legyenek egymással. A jogalkotó a korlátozás során köteles az adott cél elérésére alkalmas legenyhébb eszközt alkalmazni.

2. Az Alaptörvény XXI. cikk (1) bekezdése alapján „*Magyarország elismeri és érvényesíti mindenki jogát az egészséges környezethez.*”

Az Alkotmánybíróság megállapította⁷, hogy az állam köteles az egészséges környezethez való jog megvalósítását szolgáló sajátos intézmények kialakítására és működtetésére. Megállapította továbbá, hogy sem a szóhasználat (az „egészséges környezethez” való jog), sem az állami környezetvédelmi feladat beágyazása az egészséghez való jog megvalósításának eszközei közé nem értelmezhető a környezethez való jog korlátozásaként. Az állam köteleseinek magukban kell foglalniuk az élet természeti alapjainak védelmét, és ki kell terjedniük a véges javakkal való gazdálkodás intézményeinek kiépítésére.

Az alapjogok objektív, intézményes védelmével kapcsolatban az Alkotmánybíróság megállapította⁸, hogy ennek köre túlmehet azon a védelmen, amelyet ugyanazon alapjog alanyi jogként nyújt. Ez az objektív védelem nemcsak szélesebb, de minőségileg is más, mint az egyéni alanyi jogok védelmének összeadása. Az élethez való jog vonatkozásában például az állam objektív, intézményvédelmi kötelessége az emberi életre általában – az emberi életre mint értékre – is kiterjed; s ebbe beletartozik a jövő generációk életfeltételeinek biztosítása is. Az Alkotmánybíróság megállapította⁹ továbbá, hogy a *környezethez való jog* jelenlegi formájában nem alanyi alapjog, de nem is pusztán alkotmányos feladat vagy államcél, amelynek megvalósítási eszközeit az állam szabadon választhatja meg, hanem elsősorban önállósult és önmagában vett intézményvédelem, azaz *olyan sajátos alapjog, amelynek az objektív, intézményvédelmi oldala túlnyomó és meghatározó.*

⁵ 2/1990. (II. 18.) AB határozat.

⁶ Lásd 56/1994. (XI. 10.) AB határozat, ABH 1994, 312, 313.

⁷ 996/G/1990. AB határozat

⁸ 64/1991. (XII. 17.) AB határozat

⁹ 28/1994. (V. 20.) AB határozat

Így az e joggal kapcsolatos kérdéseket túlnyomó részt az állami szervek környezetvédelmi intézkedések tételére vonatkozó kötelessége oldaláról kell vizsgálni, nem pedig az egyes embereket a konkrét helyzetben megillető jogosultságok oldaláról. Az állam környezetvédelemre vonatkozó kötelességei teljesítésének garanciáit emeli az alapjogok szintjére. E jog sajátosságai folytán mindazokat a feladatokat, amelyeket másutt alanyi jogok védelmével teljesíti az állam, itt törvényi és szervezeti garanciák nyújtásával kell ellátnia.

Az Alkotmánybíróság fenti határozata szerint az állam nem élvez szabadságot abban, hogy a környezet állapotát romlani engedje, vagy a romlás kockázatát megengedje. A környezethez való jog tárgyából és dogmatikai sajátosságából az következik, hogy a természetvédelem jogszabályokkal biztosított szintjét az állam nem csökkentheti, kivéve, ha ez más alkotmányos jog vagy érték érvényesítéséhez elkerülhetetlen. A védelmi szint csökkentésének mértéke az elérni kívánt célhoz képest ekkor sem lehet aránytalan.

A környezethez való jog érvényesítése alkotmányosan megköveteli azt, hogy az állam – amíg jogi védelem egyáltalán szükséges – az elért védelmi szinttől csakis olyan feltételekkel léphessen vissza, amikor alanyi alapjog korlátozásának is helye lenne. A környezethez való jog érvényesítése a védelem elért szintjének fenntartásán belül azt is megkívánja, hogy az állam a preventív védelmi szabályoktól ne lépjen vissza a szankciókkal biztosított védelem felé. Ettől a követelménytől is csak elkerülhetetlen szükségesség esetén, és csak arányosan lehet eltérni¹⁰.

III. A vizsgálat érdemében

A környezetjog „szennyező fizet” elvét az Egyesült Nemzetek Szövetsége 1992. évi Környezet és Fejlődés Konferenciáján elfogadott Rió-i Nyilatkozat 16. elve határozza meg:

„A nemzeti hatóságoknak törekedniük kell a környezeti költségek nemzetközi megosztásának és a gazdasági eszközök felhasználásának elősegítésére, számításba véve azt a megközelítést, hogy elvben a szennyezőnek kell viselnie a szennyezés költségét, tekintettel a közérdekre, és anélkül, hogy a nemzetközi kereskedelmi és befektetési folyamatokat eltorzítanák.”

A Kvt. 9. §-a ezt az elvet rögzíti, amikor úgy rendelkezik, hogy a környezethasználó az e törvényben meghatározott és az e törvényben és más jogszabályokban szabályozott módon felelősséggel tartozik tevékenységének a környezetre gyakorolt hatásaiért.

A Kvt. 10. § (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az állami szervek, a helyi önkormányzatok, a természetes személyek és szervezeteik, a gazdálkodást végző szervezetek és mindezek érdekvédelmi szervezetei, valamint más intézmények együttműködni kötelesek a környezet védelmében. Az együttműködési jog és kötelezettség kiterjed a környezetvédelmi feladatok megoldásának minden szakaszára. Ugyanezen szakasz (2) bekezdése alapján az együttműködéssel járó jogokat és kötelezettségeket e törvény, illetve az önkormányzat rendeletben állapítja meg.

A Htv. és a Möt. rendelkezései alapján a hulladékgazdálkodás helyben biztosítandó közfeladat, amelynek ellátását a települési önkormányzat a közszolgáltatóval kötött hulladékgazdálkodási közszolgáltatási szerződés útján biztosítja.

Jelen vizsgálatunk szempontjából fontos, hogy a Htv. a 35. § (1) bekezdésében a települési önkormányzatra vonatkozó szabályok között rögzíti a hulladékgazdálkodás helyi szabályozására a rendeletalkotás kötelezettségét, amely szerint a települési önkormányzat képviselő-testülete önkormányzati rendeletben állapítja meg:

d) a hulladékgazdálkodási közszolgáltatás igénybevételének miniszteri rendeletben nem szabályozott módját és feltételeit;

¹⁰ 64/1991. (XII. 17.) AB határozat

e) az ingatlanhasználót terhelő, miniszteri rendeletben nem szabályozott díjfizetési kötelezettséget, megfizetésének rendjét, az esetleges kedvezmények, továbbá az ingatlanhasználó részéről történő szüneteltetés eseteit;

f) az üdülőingatlanokra vonatkozó sajátos szabályokat;

Az önkormányzati rendelet megalkotásához a törvényi felhatalmazást a Htv. 88. § (4) bekezdése adja meg a települési önkormányzat képviselő-testülete részére. Az üdülőingatlanok tekintetében a Htv. 47. § (4) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az üdülőként nyilvántartott ingatlanal rendelkező tulajdonosok esetében az éves hulladékgazdálkodási közszolgáltatási díj 50%-át kell megállapítani. Több korábbi jelentésben¹¹ megállapítottuk, hogy 2013. január 1-jétől ugyan megszűnt a települési önkormányzatok képviselő-testületének a korábbi törvény szerinti felhatalmazása a díjmegállapításra¹², ugyanakkor az önkormányzati szabályozás egyes elemei (pl. a gyűjtőedény választható úrmértéke, az EüMr.-ben foglalt minimum szállítási gyakorisághoz képest nagyobb szállítási gyakoriság, a házhoz menő szelektív hulladék szállítási gyakorisága, az üdülőingatlanokra vonatkozó részletes szabályok, az ingatlanhasználó részéről történő szünetelés eseteinek szabályozása) közvetlenül is összefüggésben állnak a közszolgáltatási díjak szabályozására irányadó követelményekkel és megfelelően vonatkoznak rájuk a szerződésre alkalmazandó szabályok, közöttük a szolgáltatás-ellenszolgáltatás arányossága követelménye is.

Jelenleg hatályosan a közszolgáltatási díjra a Htv. 91. § (2) bekezdése szerinti átmeneti rendelkezések irányadóak, ezért a miniszteri rendelet hatályba lépéséig talán még meghatározóbb jelentőséggel bír az, hogy az önkormányzati rendeletek olyan feltételrendszert állapítsanak meg, amelyek lehetővé teszik a közszolgáltatók számára az arányos díjalkalmazást. A panasz szerint az üdülőingatlanok tulajdonosainak, használóinak az Ör. alapján egész évre kell fizetniük a közszolgáltatási díjat.

Az Ör. hatályos szabályozása tartalmazza ugyan az „Üdülőingatlanra vonatkozó különleges szabályok” című fejezetet, azonban e fejezetben – ahogyan a tényállásban azt már ismertettük – az Ör. 8. § (1) bekezdése csupán arról rendelkezik, hogy „Az üdülőingatlan használója használati szezonon kívül is köteles a köztisztaságról szóló önkormányzati rendeletben szabályozott ingatlan tisztántartási és karbantartási kötelezettségének eleget tenni. Az üdülőingatlan használójának a közszolgáltató által rendszeresített zsákban kihelyezett hulladékát a közszolgáltató köteles elszállítani”.

A tényállásban azt is rögzítettük, hogy az Ör. 3. § 3. pontja április 1-jétől október 31-ig 7 hónapos időtartamban állapítja meg a használati szezont, azonban ahhoz az Ör. 8. § (1) bekezdésén túl nem kapcsol további rendelkezéseket.

Meg kell jegyeznünk, hogy az Ör. 3. § 3. pontjában megállapított használati szezon 7 hónapos időtartama a közszolgáltatók díjalkalmazására vonatkozó rendelkezés szempontjából ellentétes a Htv. 47. § (4) bekezdésével, mert az ebben előírt legfeljebb 50%-kal szemben a 7 hónapos időtartam alapján az üdülő ingatlanok ingatlanhasználóinak az éves hulladékgazdálkodási közszolgáltatási díj 58,3%-át kell megfizetniük.

Tekintettel arra, hogy a Htv. 35.§ e) és f) pontja az üdülőingatlanokra, illetve a közszolgáltatás szüneteltetésére vonatkozó szabályokat önálló szabályozási tárgyként jelöli meg, az üdülőingatlanokra alkalmazandó 7 hónapos használati szezon tartamáról szóló rendelkezés Htv. 47. § (4) bekezdésével ellentétes volta akkor is fennáll, ha az Ör. alapján – a korábbi AJB-2688/2013. jelentésben tett intézkedésnek megfelelő 13/2014. (V. 28.) rendelettel való módosítása eredményeként – már nem csak a lakóingatlanok használói, hanem az ingatlanhasználók általában (így az üdülőingatlanok használói is) kérhetik a közszolgáltatás szüneteltetését.

¹¹ AJB-1537/2013., AJB-2421/2013., AJB-2688/2013.

¹² A Htv. 47/A. § (1) bekezdése és 88. § (3) bekezdés b) pontja a közszolgáltatási díjak megállapítását a miniszter jogalkotási feladatkörébe utalja, és adja meg ehhez a felhatalmazást.

Felhívjuk a figyelmet ugyanakkor arra, hogy az Ör. tényállásban ismertetett, ellentmondó rendelkezései alapján nem állapítható meg általánosan, hogy az üdülőingatlanok ingatlanhasználói a hulladékgazdálkodási közszolgáltatás igénybevételére csak a használati szezonban, vagy azon kívül is kötelesek-e.

Az Ör. 2. melléklet 1. pontja a települési hulladék elszállításának gyakoriságát állapítja meg, amely dátum szerint az üdülőingatlanok esetében igazodik az Ör. 3. § 3. pontjában megállapított használati szezon időtartamához. Az Ör. 2. számú melléklet 2. pontjának a) alpontja ugyanakkor azt a rendelkezést tartalmazza, hogy a házhoz menő zsákos szelektív hulladék gyűjtésére lakóegységek és üdülőegységek esetében szezonon kívül (január 1. és május 31., illetve szeptember 1. és december 31. között) kéthetente kerül sor.

Az Ör. 10. § (2) bekezdése úgy rendelkezik, hogy „Az elkülönített gyűjtésben résztvevő magánszemélyek az (1) bekezdésben meghatározott elkülönített gyűjtésre létesített gyűjtőhelyek vagy az elkülönítetten gyűjtött hulladék begyűjtésére szervezett járat igénybe vételéért külön díjat nem kötelesek fizetni, azonban ez a körülmény nem mentesíti őket az egyébként is esedékes rendszeres közszolgáltatási díj megfizetése alól.”

Az Ör. e rendelkezései alapján sem világos, hogy az üdülőingatlanok ingatlanhasználóit használati szezonon kívül terhelik-e a hulladékgazdálkodással kapcsolatos kötelezettségek, vagy sem. Az Ör. 8. § (1), a 10. § (1)-(2) bekezdései és a 2. számú melléklet 2. a) pontja, valamint az Ör. 3. § 3. pontja és 2. számú mellékletének 1. pontja ellentmondó rendelkezéseket tartalmaznak az üdülőingatlanok ingatlanhasználóinak „szezonon kívüli” elkülönített hulladékgyűjtésre vonatkozó kötelezettségével kapcsolatosan.

Meg kell jegyeznünk ehhez azt is, hogy az Ör. 2. számú mellékletének 2. a) pontjában meghatározott „szezon” a június 1-augusztus 31-ig tartó időszakot jelöli, ami nem felel meg az értelmező rendelkezések között az Ör. 3. § 3. pontjában megállapított április 1-jétől október 31-éig tartó időszaknak.

A Jat. 2. § (1) bekezdése szerint a jogszabálynak a címzettek számára egyértelműen értelmezhető szabályozási tartalommal kell rendelkeznie.

Megállapítottuk, hogy az Ör. használati időszakra, valamint az üdülőingatlanokra vonatkozó rendelkezéseinek fentiek szerinti ellentmondásos, illetve hiányos szabályozása a jogállamiság elvéből fakadó jogbiztonság követelményével és az egészséges környezethez való joggal összefüggő visszásságot okoz.

Összefoglalás

Megállapítottuk, hogy az Ör. 3. § 3. pontjában megállapított használati szezon április 1-jétől október 31-ig megállapított 7 hónapos időtartama a közszolgáltatók díjalkalmazására vonatkozó rendelkezés¹³ szempontjából ellentétes a Htv. 47. § (4) bekezdésével, mert az ebben előírt legfeljebb 50%-kal szemben a 7 hónapos időtartam alapján az üdülő ingatlanok ingatlanhasználóinak az éves hulladékgazdálkodási közszolgáltatási díj 58,3%-át kell megfizetniük, amely a közszolgáltató számára nem teszi lehetővé a jogszabályoknak megfelelő díjalkalmazást.

Megállapítottuk, hogy az Ör. „Üdülőingatlanra vonatkozó különleges szabályok” című fejezetében a 8. § (1) bekezdése, az Ör. 10. § (2) bekezdésében az elkülönített hulladékgyűjtésre megállapított feltételek, valamint a 2. számú melléklet 2. pontjában az üdülőingatlanok ingatlanhasználói tekintetében az elkülönített hulladékok szezonon kívüli időszakban való elszállítására vonatkozó rendelkezések egymással ellentétesek, és nem állapítható meg az Ör. hatályos szabályozása alapján, hogy az üdülőingatlanok ingatlanhasználói a hulladékgazdálkodási közszolgáltatás igénybevételére csak a használati szezonban, vagy azon kívül is kötelesek-e.

¹³ Htv. 91. § (2) bekezdés

Megállapítottuk, hogy az Ör. használati időszakra, valamint az üdülőingatlanokra vonatkozó rendelkezéseinek fentiek szerinti ellentmondásos, illetve hiányos szabályozása a jogállamiság elvéből fakadó jogbiztonság követelményével és az egészséges környezethez való joggal összefüggő visszásságot okoz.

Intézkedések

Az Ajb. 37. §-a alapján az alapvető jogok biztosa felkéri Siófok Város Önkormányzata polgármesterét, hogy kezdeményezze a hulladékgazdálkodás rendjére vonatkozó szabályozás módosítását, amely a jelentésben megállapított jogbiztonsággal kapcsolatos visszásságot maradéktalanul kiküszöböli, és a jogszabályokkal összhangban tartalmazza az üdülőingatlanokra vonatkozó sajátos szabályokat.

Budapest, 2015. október

Szabó Marcel sk.

Székely László sk.